Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

# BIULETYN BAŁTYCKI

## WILBI

Nr. Wilno, dnia 17 marca 1933 r. 106.

Treść numeru:

ŁOTWA.



--§--

ŁOTWA.1.D o k o ł a  k r y z y s u  g a b i n e t o w e g o ."Pehdeja Brihdi" /Nr.60.III.1933/:Na posiedzeniu sejmowem w dn.14 marca odbywały się intensywne rokowania w sprawie utworzenia rządu. Wysunięto dużo różnych projektów, jednak bez większego znaczenia. Sfery poinformowane sądzą, że Skuejenekks odmówi tworzenia rządu i że rokowania prowadzić będzie nadal Blodnieks. Kryzys rządowy może przewlec się do kwietnia. Nowy rząd jednak będzie rządem silnej ręki.

2. O d r z u c e n i e  p r o j e k t ó w  z m i a n y  k o n s t y t u c j i  p r z e z  k o m i s j ę  s e j m o w ą ."Pehdeja Brihdi" /Nr.60.III.1933/:Sejmowa komisja prawna na posiedzeniu 14 marca przejrzała przedłożone projekty zmiany konstytucji łotewskiej. Wszystkie projekty zostały odrzucone, za wyjątkiem projektu referendum. Zgodnie z tym punktem konstytucji referendum odnośnie zmiany któregokolwiek z postanowień konstytucji uważany będzie za dokonany w wypadku zebrania conajmniej połowy głosów wszystkich wyborców, którzy głosowali podczas ostatnich wyborów do sejmu.

3. Ł o t e w s k i  m i n i s t e r  S p r a w  W e w n.  o  h i t l e r o w c a c h  ł o t e w s k i c h ."Latvijas Kareivis" /Nr.60.III.1933/:Na posiedzeniu sejmu minister Spraw Wewn.Kaulinsz odpowiadał na zgłoszoną w swoim czasie przez partję S.D. interpelację w sprawie wyjazdów Niemców łotewskich na wybory do Reichstagu.Minister oświadczył, że obywatelom niemieckim niepodobna zabraniać wyjazdu. Polityczne sympatje czy antypatje nie mogą być wyrażane drogą ekscesów. Sprawcy tych ekscesów będą pociągnięci do odpowiedzialności. Tem niemniej rząd będzie stosował ostre środki względem organizacyj, które prowadzą nielojalną pracę.

4. P o s t u l a t y  s o c j a l d e m o k r a t ó w  w  s p r a w i e  z a s t o s o w a n i a  r e p r e s y j  w z g l ę d e m  f a s z y s t ó w  n a  Ł o t w i e ."Pehdeja Brihdi" /Nr.60.III.1933/:Partja S.D. zgłosiła postulat, na mocy którego sejm powinien polecić rządowi wysiedlenie z Łotwy wszystkich faszytów obcokrajowców i zlikwidowanie wszystkich szkodliwych dla demokracji łotewskiej organizacyj, jak partji narodowych socjalistów łotewskich, towarzystwa "Ugunskrusts" i "Legjons" i t.d.

5. K o n g r e s  c e n t r u m  d e m o k r a t y c z n e g o . "Latvijas Kareivis" /Nr.59.III.1933/:W tych dniach odbył się w Rydze 10-ty kongres centrun demokratycznego z udziałem 175 delegatów. Kongres powziął cały szereg rezolucyj. M.in. kongres żąda, by prezydent państwa w wypadku nieutworzenia w ciągu tygodnia rządu narodowego rozwiązał sejm. Pozatem kongres żąda likwidacji frakcji komunistycznej w sejmie, zakazu filmów sowieckich, za wyjątkiem naukowych, utrzymania ~~łata~~ kursu łata, niedopuszczenia do anulowania długów, dalszej opieki nad rolnictwem, kontynuowania polityki oświatowej min.Keninsza i t.d.

6. S p r a w a  t r a k t a t u  h a n d l o w e g o  m i ę d z y  Ł o t w ą  a  N i e m c a m i ."Latvijas Kareivis" /Nr.60.III.33/: Przedstawiciel łotewski w Berlinie Krievinsz odwiedził niemieckiego ministra Spraw Zagr. w celu wyjaśnienia, czy komunikat prasowy o zamiarze Niemiec zerwania traktatów handlowych z państwami bałtyckiemi odpowiada rzeczywistości. Niemiecki minister zaprzeczył tej wiadomości, podkreślając, że przeciwnie Niemcy nie chcą powiększać liczby wypowiedzianych traktatów przed światową konferencją gospodarczą.

7. S p r a w a  n o m i n a c j i  n o w e g o  p o s ł a  l i t e w s k i e g o  w  R y d z e ."Pehdeja Brihdi" /Nr.59.III.1933/: Wobec odmowy b.gubernatora kłajpedzkiego Merkisa zajęcia stanowiska posła litewskiego w Rydze, wysunięto na to stanowisko kandydaturę Żadejki, obecnego litewskiego konsula generalnego w Nowym Jorku.

8. P r o p o z y c j e  o d n o s z ą c e  s i ę  d o  t a r y f  k o l e j o w y c h  d l a  e k s p o r t u  p o l s k i e g o. "Pehdeja Brihdi" /Nr.59.III.1933/: Giełdy ryska i libawska opracowują projekt zmniejszenia taryf kolejowych w stosunku do eksportu polskiego. Projekt ten przewiduje zaproponowanie Polsce zmniejszenia taryf kolejowych na terenie Wileńszczyzny do Turmont, tak by eksport polski w Wileńszczyźnie mógł kierować się do portów łotewskich.

ESTONJA: 1. U s t a w a  w  s p r a w i e  o c h r o n y  u s t r o j u  p a ń s t w o w e g o ."Rev.Ztg." /Nr.58.III.1933/: M-stwo Spraw Wewn. opracowuje projekt ustawy,na zasadzie której, każde wystąpienie przeciw panującemu ustrojowi czyto w prasie, czy też na zebraniach będzie surowo karane. Pozatem będą nakładane wysokie kary pieniężne na pisma, podające tendencyjnie fałszywe meldunki o działalności władz państwowych.

2. S t a n  e s t o ń s k i e j  m a r y n a r k i  h a n d l o w e j ."Vaba Maa" /Nr.61.III.1933/: Według danych, dostarczonych przez Izbę Handlowo -Przemysłową w portach: Tallin, Paldiski, Pärnu, Narwa, Loksa i Kuresaare znajduje się bezczynnie 202 okrętów /ogólna pojemność - 50.619 tonn/, należących do estońskiej marynarki handlowej.

Jeżeli dodać okręty, będące w innych portach, otrzyma się razem 60 tys.tonn, co stanowi 50% marynarki. Należy się spodziewać, że w najbliższym czasie zostanie wycofanych jeszcze kilka większych okrętów. Obecnie jest w ruchu 35 okrętów dalekobieżnych, które zatrudniają 800 marynarzy. Przy całkowitem uruchomieniu floty handlowej znalazłoby pracę 2.800 marynarzy.

S p r a w a  e m e r y t u r ."Vaba Maa"/III.1933/: W swym wstępnym artykule poświęconemu sprawie emerytur, pismo zaznacza, że "pensjonowanie wszystkich urzędników państwowych i uprawnionych do otrzymywania emerytury, którzy ukończyli 60 lat, uniemożliwi wypłacanie emerytur i to wkrótce. Należy przytem zaznaczyć, że M-stwo Komunikacji zamierza 600 pracownikom i urzędnikom 60-letnim płacić emerytury wbrew ich woli. Wynikiem takiego szafowania może być albo zupełny brak możności wypłacania emerytur, albo też może zajść konieczność ograniczenia emerytury do normy niemogącej zaspokoić minimalne potrzeby życia.

Podobno dalszą zmianę ustawy należy zrozumieć w ten sposób, że chorzy i zdrowi będą otrzymywali jednakową emeryturę". Uważając to za niesprawiedliwe, pismo stawia następujące postulaty:

1/osoby zdrowe nie powinne otrzymywać emerytury wbrew swej woli;

2/osoby, przenoszone w stan spoczynku z powodu złego stanu zdrowia, powinne otrzymywać więcej, od osób zdrowych;

3/by nie obniżano emerytur więcej, od płac w czasie służby.

4. Legjoniści estońscy a ruch hitlerowski. "Rev.Ztg." /Nr.57.III.1933/: W oddziale budżetowym przy parlamencie, w czasie naradzania się nad budżetem M-stwa Sprawiedliwości i Spraw Wewn., doszło do dłuższych debat o legjonistach /"bojownikach o wolność"/; socjaliści żądali od M-stwa Spraw Wewn. ostrego wystąpienia przeciwko legjonistom. Minister A.Anderkopp ustalił, że prócz istniejących komunistów istnieją dwa wrogie państwowe obozy: legjoniści i hitlerowcy. Legjoności mają trzy kierunki: ideowy, polityczny i faszystowski.

Wystąpienie pisma "Wõistlus" przeciw parlamentowi odbiło się echem w M-stwie Spraw Wewn., które wyciągnęło z tego odpowiednie konsekwencje. Tymczasem nic nie wiadomo o obaleniu obecnego porządku; środkiem do tego byłoby pozyskanie armji.

Poseł K.Ast /soc./ domaga się stworzenia ustawy, broniącej ustroju demokratycznego. Poseł J.Fuks /osadnik/ twierdzi, że legjoniści sprzyjają armji i hitlerowcom. Na zakończenie A.Anderkopp wyjaśnił, że rząd gotów jest zastosować radykalne środki w razie wystąpień przeciw parlamentowi.

5. Działalność banku dorpackiego. "Rev. Ztg." /Nr.57.III.1933/: 10 marca odbyło się generalne zgromadzenie akcjonarjuszy banku. Wzięło w niem udział 38 osób z 16.435 akcjami, odpowiadającemi kapitałowi - 821.750 koron. Wybrano komisję rewizyjną w składzie następującym: J.Adams, E.Hebert, A.Mueller, E.Ott i J.Wikenheiser.

6. Możliwości eksportu estońskiego. "Waba Maa" /Nr.62.III.1933/: Wszystkie państwa starają się bądź ograniczyć, bądź też przerwać eksport. W ciągu ostatnich dwóch tygodni nadeszła wiadomość o możliwości utraty eksportu ryby i jaj do Niemiec wskutek podwyższenia ceł, o ograniczaniu importu masła we Francji, o zmniejszeniu się możliwości eksportu materjałów drzewnych i celulozy do Francji. Zmusza to estońskich eksporterów i czynniki urzędowe do poważnego szukania nowych rynków zbytu.

Reasumując powyższe, przytacza się możliwości eksportu najgłówniejszych artykułów eksportowych:

Z eksportu masła uzyskała Estonja w 1932 r. 15,5 milj.koron. Jeżeli chodzi o wywóz masła do Niemiec i Francji, to jest on ograniczony. W przyszłości kraje te zamierzają jeszcze bardziej zmniejszyć kontyngenty. Jak dotychczas, przywóz masła do Belgji jest wolny, rynek ten jest jednak tak mały, że zaledwie część produkcji może go zaspokoić. Tak samo ma się rzecz z wywozem masła do Anglji. Z eksportu jaj uzyskano w r.ub. 1,1 milj.koron. Rynek niemiecki zmniejszył się wskutek podwyższenia ceł. Anglja również ogranicza import, broniąc własnej hodowli kur.

Z eksportu ryb uzyskano w r.ub. 400.000 koron. W r.b.Estonja straciła możność wywozu do Niemiec wskutek zwiększonych ceł. Pozostaje nadzieja uzyskania rynków zbytu w Czechosłowacji, Anglji, Holandji i Polsce.

Jedynie co do wywozu lnu i bekonów może Estonja rokować sobie lepszą przyszłość wskutek dobrych cen i zupełnie dogodnego dla Estonji kontyngentu angielskiego. Z eksportu lnu uzyskano w r.ub. 1,5 milj. koron; bekonów - 2,2 milj.koron.

Z eksportu materjałów drzewnych i celulozy uzyskano w 1932 r. 7,5 milj.koron. Suma ta może się zmniejszyć wskutek podwyższenia ceł importowych przez Francję dla krajów o niskiej walucie.

7. Sprawa unji celnej z Łotwą. "Waba Maa" /Nr.62.III.1933/: 13 marca przybył do Tallina przedstawiciel łotewskiej Izby Handlowo-Przemysł. J.Kacens, który rozpoczął rokowania w sprawie ożywienia stosunków handlowych między Estonją a Łotwą. W konferencji wzięli udział prócz J.Kacensa łotewski chargé d'affaires Frejmanis, ze strony estońskiej: A.Hellat, K.Tofer, pomocnik min.Spraw Zagr. E.Wirgo, kierownik wydziału handlu zagr. F. Kaljot, z ministerstwa Gospodarki Uritan, prezes komitetu giełdowego M.Hurt, dyr.Izby Handl.Przemysł. R.Mikwie, kierownik biura umów przy M.S.Z. P.Kacens zaznaczył, że Łotwa chętnie przystaje na unję celną. W najbliższym czasie zostanie ułożona lista towarów, które zamierzają te państwa od siebie sprowadzać.

B7